

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-O.431.30.2015

Warszawa, 18 lutego 2016 r.

**Pan
Rafał Józef Kowalczyk
Wójt Gminy Wąsewo
ul. Zastawska 13
07-311 Wąsewo**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 8, 9 i 11 grudnia 2015 r. kontrolę problemową w Urzędzie Gminy Wąsewo.

Przedmiot kontroli obejmował tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w zakresie:

- opracowywania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i
- podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2014 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Pana Wójta bez zastrzeżeń w dniu 15 lutego 2016 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Wojewoda Mazowiecki ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działalność Urzędu Gminy Wąsewo w skontrolowanym zakresie.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie został opracowany i przyjęty przez Radę Gminy Wąsewo w dniu 23 lutego 2011 roku *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020*. Niemniej jednak realizacja zaplanowanych w nim działań nie była dokumentowana przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Jedynie ze sporządzonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej sprawozdania za 2014 r. i przygotowanej na potrzeby kontroli z upoważnienia wójta przez sekretarza gminy sprawozdania za 2015 r. wynika, że zaplanowane w *Programie* działania realizowane były głównie poprzez udostępnienie mieszkańcom gminy dostępu do materiałów edukacyjno-informacyjnych, rodzinom dotkniętym przemocą, szczególnie z problemem alkoholowym, dostępu do terapeuty do spraw uzależnień oraz psychologa, a osobom realizującym zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy udziału w szkoleniach. Zespół Interdyscyplinarny w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” kierował wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu. Dzieci i młodzież uczestniczyły w realizowanych w szkołach programach profilaktycznych i zajęciach informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy i agresji oraz zorganizowanych pozalekcyjnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych.

Dokonanie przez organ kontroli oceny stopnia realizacji *Programu* nie było również możliwe z uwagi na nieokreślenie w *Programie* mierników realizacji dla ustalonych celów i zadań. Ponadto działania nie zostały dookreślone w formie harmonogramu działań na dany rok, co wobec braku terminów ich realizacji, może utrudniać ich monitorowanie i nadzorowanie oraz zaplanowanie odpowiednich środków w budżecie gminy na dany rok. Ponadto uwagę zwraca powielanie w *Programie* zadań, których obowiązek realizacji na każdą gminę nakłada już ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a w sposób szczegółowy określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz.1245).

W myśl art. 9a ust. 15 ustawy Rada Gminy Wąsewo podjęła w dniu 23 lutego 2011 r. uchwałę nr IV/21/2011 określającą tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania w Gminie Wąsewo. Ponadto zasady funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego zostały również określone w Regulaminie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 25/2011 Wójta Gminy Wąsewo w sprawie powołania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, podczas gdy w świetle ww. przepisu ustawy wszelkie regulacje dotyczące zespołu interdyscyplinarnego powinny

być ustalone przez radę gminy. Należy zatem wskazać na konieczność uchylecia Regulaminu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego przez Wójta Gminy Wąsewo w trybie w jakim został on przyjęty, a wszelkie zasady funkcjonowania Zespołu dookreślić w uchwale przez Radę Gminy Wąsewo. Zwrócono też uwagę na zapis § 3 ust. 2 ww. uchwały mówiący, że skład grupy roboczej ustala przewodniczący Zespołu spośród przedstawicieli ZI, podczas gdy w myśl art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, grupy robocze tworzy zespół interdyscyplinarny. Zapis ten mógł mieć wpływ na stwierdzone nieprawidłowości dotyczące powoływania grup roboczych przez przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego zamiast przez Zespół Interdyscyplinarny.

Zgodnie z zapisami art. 9a ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Gminny Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień o współpracy zawartych pomiędzy Wójtem Gminy Wąsewo a podmiotami, których przedstawiciele weszli w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Jednocześnie zwrócono uwagę na zapis § 1 ust. 4 w zawartych porozumieniach, stanowiący o zapewnieniu zastępstwa w przypadku usprawiedliwionej nieobecności/niemożności udziału wyznaczonego członka w pracach Zespołu, który jest niezgodny z art. 9a ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, bowiem członkiem zespołu interdyscyplinarnego może być tylko osoba powołana przez Wójta.

W świetle protokołów i list obecności posiedzenia Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Wąsewie odbywały się nie rzadziej niż raz na 3 miesiące, zgodnie z art. 9a ust. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Jednakże, protokoły te nie zawierały zgłaszanych przez poszczególnych członków uwag i wniosków oraz zajętego przez ZI stanowiska w omawianej sprawie. Zwrócono uwagę, że w kontrolowanym okresie we wszystkich posiedzeniach Zespołu nie uczestniczył przedstawiciel ochrony zdrowia, a w 5 posiedzeniach przedstawiciel Policji, pomimo obowiązku uczestnictwa wynikającego z art. 9a ust. 13 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz postanowienia § 1 ust. 2 porozumienia o współpracy zawartego między wójtem gminy a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego przed przystąpieniem do wykonywania czynności w Zespole Interdyscyplinarnym złożyli oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych, które uzyskają przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz o znajomości przepisów o odpowiedzialności karnej za udostępnienie danych osobowych lub umożliwienie do nich dostępu osobom nieuprawnionym, zgodnie z art. 9c ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Stosownie do art. 9a pkt 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obsługę organizacyjno-techniczną Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego zapewniał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąsewie.

W kontrolowanym okresie procedura „Niebieskie Karty” zastosowana była w stosunku do 19 rodzin, w tym 11 z małoletnimi dziećmi. We wszystkich sprawach sprawcami przemocy byli mężczyźni nadużywający alkoholu. We wszystkich przypadkach działania w ramach procedury prowadzone były przez grupy robocze.

W okresie tym procedurę „Niebieskie Karty” zakończono w stosunku do 13 rodzin. Jednak w 2 sprawach procedurę zakończono wskazując, jako powód jej zakończenia § 18 ust. 1, pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), pomimo że z dokumentacji nie wynikało, że został zrealizowany indywidualny plan pomocy.

W wyniku analizy wszystkich prowadzonych procedur stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w 1 przypadku przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej przekazali formularz „Niebieska Karta - A” do przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego z uchybieniem 7-dniowego terminu, o którym mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”, tj. w 11 dniu od wszczęcia procedury. Poza tym w jednej sprawie Policja nie wypełniła „Niebieskiej Karty - A” w części dotyczącej form przemocy,
- przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego nie prowadziła żadnej dokumentacji na potwierdzenie, że przekazywała formularz „Niebieska Karta - A” członkom Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania, zgodnie z obowiązkiem nałożonym przez § 8 ust. 1 wyżej wymienionego rozporządzenia,
- w 3 sprawach nie zaproszono osoby, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, podczas gdy w myśl § 16 ust. 3 rozporządzenia, członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej zapraszają osobę co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej,
- w 8 sprawach nie wypełniono formularza „Niebieska Karta – C”, w tym tylko w 2 ze względu na niezgłoszenie się osoby doznającej przemocy, pomimo że stosownie do § 8 ust. 2 rozporządzenia, formularz ten wypełniają członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej na posiedzeniu, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
- w 2 sprawach przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego nie wezwała osoby, wobec której

- istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, podczas gdy w myśl § 17 ust. 1 rozporządzenia przewodniczący wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej,
- w 10 sprawach nie wypełniono formularza „Niebieska Karta – D”, w tym w 6 z powodu niezgłoszenia się sprawcy na wezwanie, podczas gdy w myśl § 8 ust. 6 rozporządzenia formularz „Niebieska Karta – D” wypełniają członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie,
 - w 1 sprawie, w związku z dopuszczeniem się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie oraz wypełnieniem i przekazaniem formularza „Niebieska Karta - A” przez Policję, nie wypełniono formularza „Niebieska Karta – C,” mimo obowiązku udokumentowania nowego zdarzenia przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia,
 - w 8 sprawach zaproszono osobę doznającą przemocy i wezwano osobę stosującą przemoc na spotkanie grupy roboczej na ten sam dzień i na tę samą godzinę, pomimo że w myśl § 17 ust. 2 rozporządzenia, spotkania z tymi osobami nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie.
 - w 1 sprawie w zaproszeniu osoby, co do której istniało podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie powołano błędną podstawę zaproszenia, tj. §17 ust. 1 rozporządzenia zamiast § 16 ust. 3 tego rozporządzenia,
 - członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych wypełniali niezgodnie z rozporządzeniem w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” druki formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”.

Dla wszystkich osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie i ich rodzin opracowane zostały indywidualne plany pomocy, o których mowa w § 16 ust. 1, pkt 4 rozporządzenia. Niemniej jednak w 8 sprawach plan pomocy był opracowany bez udziału osoby doznającej przemocy i obejmował tylko działania przedstawicieli podmiotów wchodzących w skład grup roboczych. Zwrócono również uwagę, że Zespół nie podejmował, poza 2 sprawami, działań pomocowych ukierunkowanych na małoletnie dzieci. Ponadto zaplanowane w indywidualnym planie pomocy działania nie były dokumentowane przez wszystkie podmioty uczestniczące w jego realizacji, pomimo obowiązku dokumentowania wszystkich działań i efektów na podstawie art. 9b ust.3 pkt 3 ustawy i § 10 ust 1 ww. rozporządzenia.

Za stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponoszą Pan Rafał Józef Kowalczyk Wójt Gminy Wąsewo i członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przedstawiając powyższe zobowiązuję Pana Wójta do podjęcia działań w celu:

1. Uzupelnienia *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020* o mierniki umożliwiające dokonanie oceny realizacji założonych celów i zadań, a także harmonogramy działań na każdy rok budżetowy.
2. Dokumentowania i monitorowania realizowanych przez Zespół Interdyscyplinarny działań ustalonych w *Programie*.
3. Dostosowania uchwały nr IV/21/2011 Rady Gminy Wąsewo z dnia 23 lutego 2011 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego i szczegółowych warunków jego funkcjonowania w Gminie Wąsewo do obowiązujących przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Wycofania ze stosowania Regulaminu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w trybie w jakim został on przyjęty.
5. Dokumentowania faktu przekazania przez przewodniczącą ZI formularza „Niebieska Karta – A” członkom ZI lub grupy roboczej w terminie 3 dni od dnia jego otrzymania.
6. Dostosowania porozumień o współpracy zawartych pomiędzy Wójtem Gminy Wąsewo a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do obowiązujących przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
7. Tworzenia w indywidualnych przypadkach grup roboczych przez Zespół Interdyscyplinarny, a nie przewodniczącą Zespołu, stosownie do art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
8. Przestrzegania porozumień o współpracy przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie ich uczestnictwa w posiedzeniach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
9. Zamieszczania w protokołach z posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego zgłaszanych przez poszczególnych członków uwag i wniosków oraz zajętego przez Zespół stanowiska w omawianych sprawach.
10. Zapraszania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej i wypełniania na nim formularza „Niebieska Karta – C” w jej obecności, odpowiednio zgodnie z § 16 ust. 1 pkt. 3 i § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie

Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”. W sprawach dotychczas niezakończonych wypełnienia formularzy „Niebieska Karta – C”, zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami.

11. Wzywania przez przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie na spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej, stosownie do § 17 ust. 1 rozporządzenia i wypełnienia formularza „Niebieska Karta – D” w jej obecności, zgodnie z § 8 ust. 6 ww. rozporządzenia. W sprawach dotychczas niezakończonych wypełnienia formularzy „Niebieska Karta – D”, zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami.
12. Wypełniania formularza „Niebieska Karta – C” w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia, zgodnie z § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia.
13. Stosowania formularzy „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D” zgodnie z wzorami stanowiącymi odpowiednio załączniki nr 3 i 4 do rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz formularzy „Niebieska Karta”.
14. Wyznaczania godziny spotkania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, z zachowaniem zasady, że nie mogą one być organizowane w tym samym miejscu i czasie.
15. Wskazywania właściwej podstawy prawnej w zaproszeniu osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na posiedzenie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.
16. Opracowywania indywidualnego planu pomocy przy udziale osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
17. Dokumentowania działań ustalonych w indywidualnym planie pomocy oraz ich efektów przez poszczególnych członków grupy roboczej i podmioty zobowiązane do ich realizacji, stosownie do art. 9b ust. 3 pkt 3 ustawy.
18. Podejmowania w ramach indywidualnego planu pomocy działań pomocowych wobec dzieci.
19. Kończenia procedury „Niebieskie Karty” po spełnieniu przesłanek faktycznych i prawnych pozwalających na jej zakończenie.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego. Zastrzeżenia należy kierować na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

W przypadku niezłożenia lub nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejskowej w Ostrołęce, ul. Gorbatowa 15, 07-410 Ostrołęka.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Wiesława Kacperek-Biegańska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej